

پژوهش

ماهنامه انجمن علمی دانشجویی پژوهشگری اجتماعی دانشگاه گلستان

سال چهارم | شماره یازدهم | آبان ۱۳۹۷ | ۱۰۰۰ تومان

مهریه، خوب یا مهریه، بد؟!

زنان، خانواده و جوانان در کنار ملوان زبل

استاد همه چی دون

پژوهش

ماهنامه انجمن علمی دانشجویی پژوهشگری اجتماعی

دانشگاه گلستان

سال چهارم | شماره یازدهم | آبان ۱۳۹۷

صاحب امتیاز:

انجمن علمی دانشجویی پژوهشگری اجتماعی دانشگاه گلستان

مدیر مسئول:

مائده جوادی راد

سردبیر:

حانیه موسوی

استاد مشاور انجمن علمی:

دکتر غلامرضا خوشفر

ویراستار:

فرحناز فرج نژاد

هیات تحریریه:

مائده جوادی راد، فرحناز فرج نژاد

شبهنم میکائیل، آسا خلیقی، ندا شفیع

روابط عمومی:

شبهنم میکائیل

عکاس:

آسا خلیقی

صفحه آرایی:

سینا مرادحسینی و امیررضا وریج کاظمی

(گروه طراحی و چاپ دانشجوگراف)

پژوهش

پژوهش

ماهنامه انجمن علمی دانشجویی پژوهشگری اجتماعی دانشگاه گلستان
سال چهارم | شماره یازدهم | آبان ۱۳۹۷ | ۱۰۰۰ تومان

مهریه، خوب یا مهریه، بد؟!!

زنان، خانواده و جوانان در کنار ملوان زبل

استاد همه چی دون

«إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ»

« اگر به خدا (یعنی بندگان محتاج خدا) قرض نیکو دهید خدا برای شما چندین برابر گرداند و هم از گناه شما درگذرد و خدا بر شکر و احسان خلق نیکو پاداش دهنده است و (بر گناهشان) بسیار بردبار است.»

در صورت تمایل به چاپ آثار میتوانید مطالب خود را مطابق رسم الخط پژوهش که منطبق با آیین های نگارشی فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی است، به آدرس کانال تلگرامی @Socialresearch_gu ارسال کنید. طبیعی است، حق تلخیص و ویرایش برای پژوهش آزاد است.

فهرست مطالب

۴ زنان، خانواده و جوانان در کنار ملوان زبیل

۵ استاد همه چی دون

۶ ندای سلامت فردا

۸ مهریه، خوب یا مهریه، بد؟

۱۰ جزء از کل

سخن سردبیر

با سلام و احترام خدمت شما همراهان عزیز و گرامی نشریه پژوه.

بار دیگر در سال تحصیلی جدید و در شماره ای دیگر با شما خواهیم بود، با مطالب تازه تر و جذاب تر. همراهی شما ما را برای قدم برداشتن در این مسیر امیدوارتر می سازد.

تلاش ما بر آگاهی رساندن در حوزه مسائل اجتماعی به خوانندگان محترم پژوهه است. امیدواریم در تحقق اهدافمان ثابت قدم بمانیم و بیش از آن دل بسته ایم به همراهی و همدمی شما یاران گرامی.

ارادتمند

حانیه موسوی، سردبیر نشریه

زنان، خانواده و جوانان در کنار ملوان زبل

مائده جوادی - پژوهشگری ۹۵

امروزه در سراسر دنیا با آسیب‌هایی مثل روسپیگری، ختنه، آزار های خیابانی، آسیب‌های مربوط به زنان مطلقه، خودسوزی زنان و برده‌داری نوین زنان مواجه هستیم. برای مثال در دهه ۴۰ و ۵۰ زنان برای تامین نیازهای اولیه زندگی به روسپیگری روی می‌آوردند اما امروزه دلایل و سبک زندگی روسپیان تغییر کرده.

آنها امروزه برای بالا بردن مدل گوشی و ماشین و متراژ خانه‌شان به روسپیگری مشغول‌اند. از آسیب‌های دیگر زنان ختنه کردن آنها است که بیش از ۳۰ کشور در دنیا این کار را انجام می‌دهند و قاره آفریقا در این امر سرآمد است.

مدیر موسسه ندای سلامت فردا در مورد آسیب‌های مربوط به خانواده از طلاق، ازدواج سفید و خیانت نام برد. وی در مورد آسیب‌های حوزه جوانان نیز به خون‌بازی در بین دختران دبیرستانی، سیگار کشیدن پسران دبیرستانی و چند مورد دیگر اشاره کرد.

ندا شفیع‌ی در پنل چهارم به معرفی مواد مخدر صنعتی جدید پرداخت و آنها را با نام‌های مستعارشان معرفی کرد. از جمله: تمساح یا کورکودیل، برنج، تسبیح، نبات، ملوان زل، دروپنجره، تایتانیک.

«روسپیان دهه ۴۰ و ۵۰ برای تامین نیازهای اولیه تن فروشی میکردند. امروزه برای بالا بردن مدل گوشی و ماشین و متراژ خانه‌هایشان»

انجمن علمی دانشجویی پژوهشگری اجتماعی در تاریخ ۳۰ آبان ۹۷ کارگاهی با عنوان آسیب‌شناسی اجتماعی برگزار کرد. مدرس این کارگاه خانم ندا شفیع‌ی (کارشناس ارشد پژوهشگری اجتماعی و مدیر موسسه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی ندای سلامت فردا) بودند. این کارگاه دارای گواهی معتبر از طرف موسسه ندای سلامت فردا می‌باشد. تعداد شرکت‌کنندگان کارگاه ۳۰ نفر و متقاضیان دریافت گواهی ۲۲ نفر می‌باشد.

این کارگاه ۵ ساعته در چهار پنل برگزار شد که موضوع مورد بحث در پنل اول، آسیب‌شناسی زنان، پنل دوم آسیب‌شناسی خانواده، پنل سوم آسیب‌شناسی جوانان و پنل چهارم اعتیاد بوده است.

ندا شفیع‌ی، مدرس کارگاه آسیب‌شناسی در مورد آسیب‌ها و مسائل مربوط به زنان گفت: وقتی از مسائل مربوط به زنان صحبت می‌کنیم منظورمان فمینیسم نیست.

استاد همه چی دون

این عبارت تنها به عنوان یک نوشته می تواند زیبا باشد اما به گونه ای در تضاد با قوانین کسب و کار است. همانند این جملات بسیار زیاد اند و با گردش کوتاهی در شبکه های اجتماعی می توان انبوهی از آنان را یافت. می رویم سراغ اصل موضوع "انسان متوهم" با شدت بیشتری از توهم و حربه هایش برای پیروزی در بحث: یوسف و رامبد دو نفر هستند با دو جبهه فکری متفاوت و یا حتی متضاد. آن ها هر دو به چیزی چسبیده اند، به نام خودخواهی. آن ها البته تصویری از دو چیز هم ندارند:

۱. اختلاف نظر و ۲. پذیرفتن نتایج عقلانی یک بحث. به گمان آن دو اگر کسی مثل آنها فکر نکند، حتما مزدور است و از جایی پول می گیرد، خاصه این که وقت صرف کند، احترام بگذارد و به آنها توضیح بدهد. از نظر آنها، (هر دو) بحث عقلانی نوعی بازی با کلمات و زبان بازی است که باید با استمرار و وقاحت در آن پیروز شد. با کمی دقیق شدن می توان اصول رفتار مشترکشان را تشخیص داد، مثلاً، از دید من، اینها: اصل اول: خشونت کنید. حذف کنید. تهمت بزنید. اصل دوم: در خشونت و حذف مداومت کنید. اصل سوم: علاوه بر مداومت، بخش تهمت را گسترش بدهید. طرف بحث را به چیزهایی متهم کنید که خودتان مرتکب می شوید؛ مثل خشونت.

اصل چهارم: تحریف کنید. نمی توانید جواب حرفش را بدهید؟ حرفی بیهوده بسازید که ظاهرش و واژه هایش شباهتی به حرف او داشته باشد و به آن حرف بتازید. اصل پنجم: گمان کنید با دروغ گفتن و خشونت کردن و تحریف کردن در جنگی مقدس هستید برای نجات ایران و مردم ایران. اصل ششم: از ابراز نظر برای خودتان هويت بسازید، و از این هويت برای خودتان قدرت. بعد سعی کنید مهم به نظر برسید. برای این کار بهتر است، خودتان هم این هويت را باور کنید. پی نوشت: زندگی میان هزاران رامبد و یوسف که هر کدام خود را به حق می دانند، دشوار است؟ اگر پاسختان آری است، با شما موافقم. شاید قدم اول این باشد، که بدانیم این دو کاراکتر به رغم داشتن جبهه ی فکری مخالف با یکدیگر فرقی ندارند و قدم حتی قبل تر این که مطمئن شویم خودمان رامبد یا یوسف نباشیم.

شاید اسم این متن شما را یاد کارتون دوره کودکیان بیاندازد، یک دانشمند با مدارک تحصیلی متعدد در رشته های گوناگون که قادر است به تمام سوالات متنوع پاسخی علمی و با زبان ساده ارائه دهد. اما داستان این استاد و آن استاد فرقی از زمین تا زیرزمین است! این استاد همه چی دون خودش حس و حال یک فرد نابغه و دانا را دارد ولی در اصل دچار درد لاعلاج و دگر آزار گونه ی توهم داناییست. او به خودش اجازه ی این کار را می دهد که در هر بحثی (حتی خارج از حیطه ی تخصصی خود) بدون هیچ اطلاعات درست و یا منبع تایید شده ای، بدون اینکه تمام بحث (از اول ماجرا) را بداند و بدون اجازه و خواسته شدن از او دخالت کند.

فرق بین یک شخص که چیزی نمی داند و یک شخص آلوده به توهم دانایی این است که اولی بر گفته ی خود اصرار و یا پافشاری نمی کند (اکثراً حتی نظری هم ندارد) ولی در مورد دوم فرد کاملاً مصر است که گفته ی خود را بر دیگران تحمیل کند، توجهی به حرف درست دیگران ندارد و بر اساس آن اندیشه ی نادرست تصمیمی خواهد گرفت که از پایه و اساس غلط است. امروزه شمار این افراد با سرعت زیادی رو به افزایش است که می توان رسانه های اجتماعی و مدد اینترنت را از دلایل مهم آن دانست. روزانه آنقدر اطلاعات و داده به سمت ما سرازیر می شود که فرصتی برای تحلیل و پالایش آن پیدا نمی کنیم و درستی و غلط بودن آن برایمان روشن نمی شود و همان اطلاعات و داده ها را به اشتراک می گذاریم و یا حتی بر آن اساس تصمیم می گیریم. از طرفی روش ارائه ی محتوا هم جذاب تر و حرفه ای تر شده و این امر بعید نیست که حتی متخصصان یک حوزه را هم فریب بدهد، چه برسد به آنهایی که دانشی در آن حوزه ندارند. از بسته محتوایی جذاب می توان این عبارت را مثال زد: مهم نیست چه کار می کنی، مهم نیست چقدر کار می کنی. مهم این است چقدر عشق چاشنی کارت می کنی! این چیزی است که به کار تو ارزش می بخشد. واقعاً آیا مهم نیست که من چه کاری میکنم و یا چقدر کار میکنم؟! صرفاً عشق به کارم برای انجام آن کافیست! آیا شما حاضرید به خدمات نصفه و نیمه به دلیل صرفاً عشقی که چاشنی کار شده رضایت بدهید؟!

ندای سلامت فردا

شب‌نیم میکائیلی

■ لطفاً اول خودتون رو معرفی کرده و سپس تاریخچه مختصری از "موسسه ندای سلامت فردا" رو برامون ذکر کنید.

ندا شفيعی هستم مدير موسسه پيشگيري از آسيب های اجتماعی ندای سلامت فردا. کارشناس ارشد رشته پژوهش علوم اجتماعی. محقق آسیب های اجتماعی و عضو انجمن جامعه شناسان ایران. موسسه پیشگیری از آسیب های اجتماعی ندای سلامت فردا در اسفند ۹۶ رسماً فعالیت خود را با مجوز رسمی از اداره ورزش و جوانان استان البرز آغاز کرد ما تنها موسسه پیشگیری از آسیب های اجتماعی در حوزه رفتاری در استان البرز هستیم که همگی دانش آموختگان رشته علوم اجتماعی می باشیم.

■ اهداف کلی موسسه مذکور را نام برده و توضیح مختصری در مورد هر کدام بدهید.

ما صرفاً در حوزه پیشگیری فعالیت داریم و تمام اهداف ما حول همین موضوع می گردد. چرا که قطعاً پیشگیری بهتر از درمان است. اگر ما یاد بگیریم هر ۶ ماه به یک دندانپزشک مراجعه کنیم قطعاً از وضعیت خود با خبر خواهیم شد و برای درمان آن زودتر اقدام خواهیم کرد اما متأسفانه ما مردمی هستیم که در زمینه پیشگیری ضعیف عمل می کنیم. تیم ما با برگزاری کارگاهی تحت عنوان " کارگاه اجتماعی " که هر هفته در یکی از فرهنگسراهای شهر کرج و به مدت ۴ ساعت برگزار می شود سعی داریم با شناساندن مسائل مختلف اجتماعی در همه زمینه ها (خانواده، اعتیاد، جوانان، زنان، و مخصوصاً آسیب های اجتماعی نوظهور) سهم کوچکی در آموزش شهروندان داشته باشیم که البته خدارو شکر تا به امروز بازخوردهای بسیار خوبی دریافت کردیم.

■ در آخر اگر توضیح یا حرفی هست بفرمایید.

من بسیار تشکر میکنم از دانشگاه گلستان بابت اینکه ۲ سال متوالی است که بنده رو در جمع دانشجویان خود پذیرا هستند و آرزو می کنم این همکاری متداوم باشد. امیدوارم روزی فرا برسد که همه با رشته جامعه شناسی آشنایی پیدا کنند جامعه شناس را بشناسند و از آنان برای بهبودی زندگیشان یاری جویند. کار ما نیست شناسایی راز گل سرخ کار ما شاید این است که در اندوه گل سرخ شناور باشیم. ممنون از شما و نشریه پژوهش.

■ تاکنون کدام یک از مسئولین در این زمینه شما را همراهی کردند؟

متأسفانه همکاری نهادهای دولتی با ما بسیار پایین و گاهی صفر است. شاید اگر در حوزه اجتماعی فعالیت نمی کردیم همکاری با ما بیشتر می بود. اما تنها نهادی که همیشه به اعضای خود لطف داشته و سعی میکند امکانات را برای جوانان فراهم کند همان اداره ورزش و جوانان است که تا این لحظه بسیار پیگیر کارهای ما بودند.

متأسفانه همکاری نهادهای دولتی با ما بسیار پایین و گاهی صفر است. شاید اگر در حوزه اجتماعی فعالیت نمی کردیم همکاری با ما بیشتر می بود. اما تنها نهادی که همیشه به اعضای خود لطف داشته و سعی میکند امکانات را برای جوانان فراهم کند همان اداره ورزش و جوانان است که تا این لحظه بسیار پیگیر کارهای ما بودند.

مهریه، خوب یا مهریه، بد؟

ندا شفیع‌ی - کارشناس ارشد پژوهشگری اجتماعی

«۴۱۹۴ نفر زندانی مهریه در کشور وجود دارد. شاید زمان آن رسیده است که در قوانینمان تجدید نظر کنیم.»

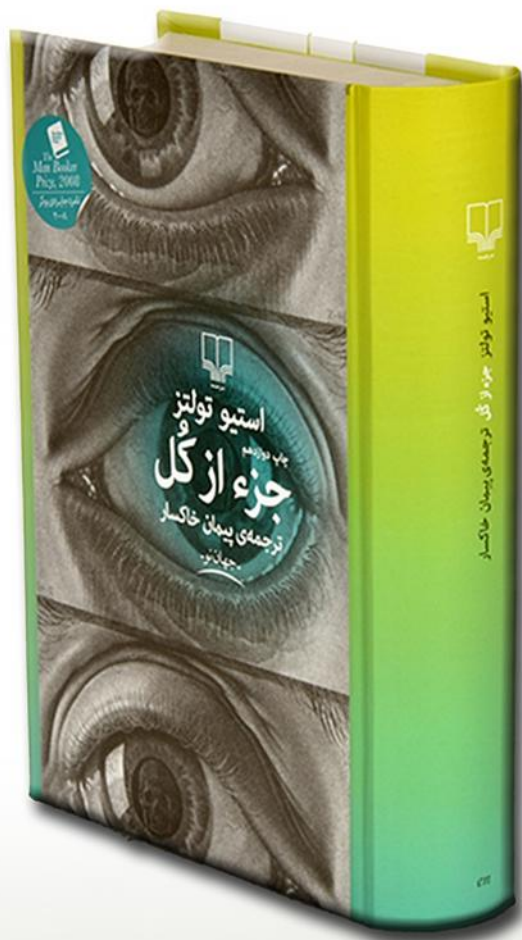
مهریه کارکرد عاطفی یا کارکرد اقتصادی؟ کارکرد یا ضد کارکرد؟ مهریه یا "صداق" به موجب قانون، مالی است که زوج (شوهر) به مناسبت عقد نکاح ملزم به پرداختن آن به زوجه (زن) است. اما شاید بتوان راحت‌تر هم آن را تعریف کرد. مهریه هدیه و پیشکشی است از طرف داماد به عروس برای به اثبات رساندن حسن نیت خود. مهریه مختص جامعه ما نیست بلکه دارای یک سابقه تاریخی کهن است که در کشورهایمانند مصر باستان و یونان هم وجود داشته علاوه بر آن در قانون حمورابی هم از آن یاد شده است. در زبان‌های عبری و سریانی هم تحت عنوان "مهرا" به کار برده می‌شود. اما چیزی که در همه جوامع روشن است این است که مهریه مختص زن است. اما آیا مهریه در جامعه ما کارکرد اصلی خود را که همان کارکرد عاطفی است (به عنوان یک هدیه و نقش پیوند دهنده بین زن و مرد) از دست داده و صرفاً کارکرد اقتصادی آن مطرح است؟ اگر از دیدگاه "مصرف فرهنگی" و بلن ان را مورد بررسی قرار دهیم برای عده ای مهریه نوعی پرستیژ اجتماعی است. کسانی که با قرار دادن مبالغ هنگفت خودنمایی می‌کنند. و اینجاست که کارکرد اقتصادی مهریه را بیش از پیش شاهد خواهیم بود. مهریه در نقش کارکرد عاطفی باعث استواری بنیان خانواده، حفظ ثبات اخلاقی و عاملی برای بازدارندگی از بروز یک سری از عوامل است مانند خیانت و یا ضرب و شتم همسر. اما در جایگاه کارکرد اقتصادی مالی است که باید داده شود. جمله معروفه "کی داده کی گرفته" که از سوی عده ای مطرح می‌شود به این دلیل است که با قوانین مهریه در جامعه ما آشنا نیستند. شاید بتوان گفت مردان کم یا بیش به زنان بدهکارند چرا که در قانون ما داماد ملزم به پرداخت مهریه است. اما اگر از دیدگاه دیگری به آن نگاه کنیم می‌توان گفت مهریه یک وسیله است برای رسیدن زنان به حق اجتماعی خود. باعث بهبودی وضع زنان مطلقه بعد از طلاق خواهد شد. نوعی پشتوانه مالی برای زنان جامعه ما در شرایط اقتصادی فعلی است. در حال حاضر ما ۴۱۹۴ نفر زندانی مهریه در کشور داریم. شاید زمان آن رسیده که در قوانینمان تجدید نظری کنیم. نه صرفاً مهریه بلکه بسیاری از قوانین ما نیازمند به روزرسانی هستند. زنان در جامعه ما به دلیل اینکه در مواردی از حقوق خود محروم هستند نقش کارکرد اقتصادی مهریه را پررنگ میکنند اما اگر این کفه ترازو تعادل داشته باشد قطعاً مهریه در مسیر طبیعی خود که همان کارکرد عاطفی است باز خواهد گشت.

جزء از کل

شب‌نم میکائیلی

جزء از کل نخستین رمان نویسنده استرالیایی به نام "استیو تولتز" بود که در سال ۲۰۰۸ منتشر شد و به عنوان یکی از مشهورترین رمان‌های استرالیا شهرت یافت.

پیمان خاکسار که به زیبایی هرچه تمام‌تر کار ترجمه را انجام داده در مقدمه کتاب آورده است:
"جزء از کل کتابی است که هیچ وصفی، حت حرف‌های نویسنده‌اش، نمی‌تواند حق مطلب را ادا کند."

این کتاب داستان زندگی مارتین دین و پسرش جسیپر را از زاویه دید‌های متفاوت آن دو نشان می‌دهد.
این کتاب به دور از هرگونه به اصطلاح عاشقانه‌های آبکی سراسر دارای حوادث شگفت‌انگیز زندگی است که طنز تلخ و تم فلسفی چاشنی آن شده و رنگ و بوی قدرت در زندگی را به خواننده القا می‌کند.

در ادامه قسمتی از بی‌شمار قسمت‌های زیبای این کتاب را می‌خوانیم:
امردم می‌گن شخصیت هر آدمی تغییرناپذیره ولی اغلب این نقاب که بدون تغییر باقی می‌مونه و نه شخصیت، و در زیر این نقاب غیرقابل تغییر موجودی هست که دیوانه وار در حال تکامله و به شکل غیرقابل کنترلی ماهیتش تغییر می‌کنه. ببین چی بهت میگم، راسخ‌ترین آدمی که می‌شناسی به احتمال قوی با تو کاملاً بیگانه ست و همین‌طور ازش بال و شاخه و چشم سوم رشد می‌کنه. ممکنه ده سال توی اتاق اداره کنارش بشینی و تمام این جوانه زدن‌ها بغل‌گوشه اتفاق بیفته و روحت هم خبردار نشه. هرکسی که ادعا می‌کنه یکی از دوستانش در طول سال‌ها هیچ تغییری نکرده فرق نقاب و چهره‌ی واقعی رو نمی‌فهمه.!

چیزی که نمی‌فهمیدم این بود که مردم تفکر نمی‌کنن، تکرار می‌کنن. تحلیل نمی‌کنن، نشخوار می‌کنن. هضم نمی‌کنن، کپی می‌کنن. اون وقت‌ها یه ذره می‌فهمیدم که بر خلاف حرف بقیه، انتخاب بین امکانات در دسترس فرق داره با اینکه خودت برای خودت تفکر کنی. تنها راه درست فکر کردن برای خودت اینه که امکانات جدید خلق کنی، امکان‌هایی که وجود خارجی ندارن

کارگاه یک روزه آموزش پیشگیری از آسیب های اجتماعی / مدرس: سرکار خانم شفیعی
دانشگاه گلستان - آذر ۹۷

کارگاه یک روزه آموزش پیشگیری از آسیب های اجتماعی / مدرس: سرکار خانم شفیعی
دانشگاه گلستان - آذر ۹۷

کارگاه یک روزه آموزش پیشگیری از آسیب های اجتماعی / مدرس: سرکار خانم شفیعی
دانشگاه گلستان - آذر ۹۷

